

Ahlwardt je strogo prijemal vlado, ker se je dala od tovarnarja Löwe-ja podkupiti in je nakupila od tega slabih pušk. — Kakor znano, bil je Ahlwardt zaradi te svoje trditve svoje dni obsojen v ječo, a potem voljen v državni zbor, ker se je ljudstvo prepričalo o resničnosti njegove trditve. Te dni je Ahlwardt to svojo trditev utemeljeval v državnem zboru. Ugovarjalo in psovalo se ga je mnogo, a trditev njegovih ni mogel nobeden popolnoma ovreči. — Krojač Dowe iz Wiesbadena iznašel je neko maso, s katero je treba le prevleči obleko in nobena krogla je ne prodere. Poskusi so se jako dobro obnesli. Neki konzorcij kupil je za velike denarje to iznajdbo od Doweja. — Te dni se čita po novinah, da je cesar poklical Doweja k avdijenci.

Italija. — Avstrijskega cesarja zastopal bo pri srebrni poroki kraljevske dvojice nadvojvoda Rainer. — Prav ednake preiskave kakor pri panamski aferi na Francoskem vršile se bodo tudi v Italiji glede znanih bančnih škandalov. Ker je prizadetih pri teh škandalih celo število politikov, predlagalo se je v zbornici, da je sestaviti posebno komisijo, ki bi pregledala vse dotične listine. Ministerski predsednik Giolitti se je temu močno ustavljal, pa je naposled propal, kajti zbornica volila je komisijo 7 članov. — Ko se je v soboto popoldne kralj Umberto peljal k neki slavnosti, vrgel je slabo oblečen človek na kraljev voz s prstjo napolnjen zavitek. Napadnika so prijeli takoj, ga odvedli na policijo in ondi preiskali. Preiskava je dognala, da je napadovalec blazen človek, ki je bil zadnji čas v Ameriki v novojorški blaznici.

Francija. — Minoli teden končala je pred porotnim sodiščem pariškim kazenska obravnava vršivša se zaradi panamske afere zoper panamska upravitelja Lesseps in Fontane in zoper več bivših ministrov, oziroma poslancev. Obsojeni so bili le trije in sicer Lesseps na jedno leto, bivši minister Baihaut na pet let in povrnitev zneska 750.000 frankov in bankir Blondin na dve leti zopora in povrnitev svote 375.000 gld. — Vladini nasprotniki niso bili zadovoljni z razsodbo, češ, da je vlada vplivala na oporotnike in da je obsodba sploh premilostna, ker nekateri preščenci so krivi in bi zaslužili kazen. Boulanzist Millevoye interpeliral je vsled tega vlado, pod kakšnim vplivom so porotniki oprostili nekatere zatožene in zakaj so bili Floquet, Freycinet in Clemenceau zaslišani samo kot priče, dočim bi jih bilo tožiti radi podkupnosti. Tudi je očital interpelant Ribotu, da je za tajne fonde jemal denar od nekega bankirja. Radikalec Hubbard je predlagal razpust zbornice. Pravosodni minister Bourgeois je odgovarjal takoj interpelaciji in pojasnjeval vso stvar. Zbornica je odobrila vladno pojasnilo in zavrgla Hubbardov predlog. — Presednikom senata voljen je mesto umrlega Ferryja Challemel-Lacour in ne Constans, kakor se je od začetka pričakovalo.

Obrtnija.

Barvanje kisa.

Marsikteri kupovalci žele imeti rumen ali pa rudeč kis (jesih) in izdelovatelj mora torej kis barvati. Da se kis rumeno pobarva, se razseka 2—5 kilogramov belega pesnega sladkorja v kose in se dene v železen kotel ali železen lonec, ne da bi se pridejalo kaj vode. Kotel ali lonec se dene na ogenj. Tajajoča se snov se vedno meša s kako stvarjo, dokler ne dobi temnorujave barve.

Če se topeči se sladkor ni vedno mešal, ali je ogenj bil prehud, tako da je snov dobila črnorujavo barvo, potem naj se nikar ne rabi, ker sicer kis dobi neprijeten okus.

Mej omenjenim delom se pa mora 9 litrov dobrega vinskega kisa zavreti, potem pa precediti skozi čist platnen robec in na to se prideva stopljen sladkor. Ker pa tekočina rada brizga, se naj roke dobro s kako stvarjo ovijejo. Pri tem se pa sladkor večkrat prehitro strdi, zato se pa znova dene na ogenj in sicer tako dolgo, da zavre. Na ta način se kis tesno spoji s sladkorjem. Dobila se je lepa rumena tekočina, katero se hrani v dobro zamašenih steklenicah. S kozarcem te tekočine lahko pobarvamo 140 litrov kisa.

Če hočeš kis rudeče barvati, zmečkaj suhih borovnic in nanje nalij osmero težo dobrega vinskega kisa. To pusti mirno stati nekaj dnij v kakem gorkem kraju. Včasih jo malo premešaj. Naposled pa to tekočino precedi skozi platnen robec. K temu, kar je ostalo na robci prilij še nekaj kisa in dobro z rokami zmečkaj. Tekočino, katero si dobil, spravi v dobro zamašenih steklenicah. Jeden kilogram suhih borovnic je zadosti, da se pobarva 130 litrov kisa.

Kmetijstvo.

Napake mleka.

Razne bolezni pa tudi piča in drugi vplivi močno vplivajo na mleko. Včasih se prigodi, da mleko celo ni vžitno, ali je vsaj zdravju jako škodljivo. Nekateri taci mlečnih napak hočemo tukaj navesti. Navadno je pa v taci slučajih dobro vprašati živinozdravnika za svet.

Modro mleko pa ima tri uzroke. Če prihaja od kake bolezni, se pokaže modra barva takoj po molži in tako mleko je nezdravo. Če pa modro mleko prihaja od krme, je pa enakomerno modrikasto in zdravju ni škodljivo. Včasih se pa še le v 24 urah pokažejo modre pege na smetani, ki je vedno bolj širijo. Tako mleko je našlo bolezen od drugega spridenega mleka in se ne sme uživati, pa tudi ne podelavati v sir. Te modre pege so nalezljive in se preneso na drugo mleko. Kriva je pogosto nesnažnost posod ali orodja. Da to zlo odpravimo, moramo vse orodje dobro z vrelo vodo prepariti in namazati s klorovim apnom, ki se je namešalo z vodo. Razni prostori sirarije naj se hkratu požvepljajo. To se zgodi tako, da se dene žveplo v skledo in zažge, ko so se poprej vrata in okna zaprla. To se ponavlja nekaj dnij.

Če ima krava zlatenico, ima rumenkasto mleko. Prigodi se pa tudi, da se pokažejo rumene lise na smetani, kakor modre. V tem slučaju naj se ravno tako ravna, kakor smo že povedali, če se pokažejo modre pege.

Ravno tako se tudi ravna, če se pokažeje rudeče pege na smetani. Rudečemu mleku je pa vendar večkrat kriva tudi krma. V poslednjem slučaju se rudeče mleko zgubi, ko krave dobe drugo krmo.

Večkrat je mleko slezasto. Temu je pa krivo več vzrokov, kakor nesnažnost, bolezni, slaba mlečna shramba,

spridena krma. V več slučajih je mleko močno slezasto in se kar uleče. Rado se zgrize. Ta bolezen je nalezljiva. Če se zdravemu mleku pridene nekaj tacega mleka, se vse mleko spridi. Ravno tako se mleko spridi, če se dene v posode, v katerih je poprej bilo slezasto mleko. V taci slučajih je najprej treba se prepričati, katera krava ima tako mleko, da potem pošljemo po živinozdravnika. Z vsemi posodami in orodjem naj se pa tako ravna, kakor pri modrem mleku.

Po letu se je v več krajih opazilo, da se mleko zasiri, ko se posnema, če tudi je že sladko. Kaj je temu krivo, še ni dognano. Opazilo se je pa, da se ta napaka ne pokaže, če se mleko močno mrzlo posnema.

Jako redko je pa peščeno mleko. To se nahaja le v krajih kjer je v vodi mnogo apna, torej v krajih, kjer imajo posebno trde vode. Ko se molzejo krave kažejo bolečine in čutijo se kamenčki v sescih. Če so kamenčki tako veliki, da ne gredo iz sescev, mora jih izrezati živinozdravnik.

Če je v mlekariji nesnažno, dobi smetana umazano-sivo barvo in se na površini napenja. Mleko se redko zasiri in je mastno. Tej napaki se pa seveda le s snaznostjo v okom pride.

Pri kravah, ki že dolgo molzejo, je večkrat mleko grenko in smetana se ne mara pinjiti. Večkrat je pa tudi krma kriva grenkemu mleku. Najslabše je pa, ako mleko sprva še ni tako grenko, ali vedno grenkeje postaja. Surovo maslo navadno od tacega mleka še ni posebno grenko, pač pa je sir tako, da ni vžiten. Ta grenkoba je pa celo nalezljiva. Pri takem mleku ravnaj ravno tako kakor pri modrem mleku. Smetana pa postane večkrat grenka, če se hrani v visokih, pokritih loncih.

Če kislo mleko dolgo stoji na solnci, postane celo strupeno. Prašiči so že večkrat nevarno zboleli, ali pa celo poginili, če se jim je dajalo tako mleko. Zatorej kislega mleka ne puščaj na solnci.

(Dalje prihodnjič.)

Kmetijske raznoterosti.

Druga mejnarodna razstava za kunce je od 31. t. m. do 4. aprila v Berlinu. To razstavo bo priredila nemška družba za pospeševanje reje kuncev. Razstavljeni bodo kunci najrazličnejših vrst.

Amonjakova para se odpravi v konjskih hlevih, ako obesiš v kaki redkopleteni košari ali pa v kaki mreži v zredčeni žvepleni kislini namočenih oblanic pod strop. Oblanice jemljo nase amonjak in se morajo obnoviti, ako nič več kislo ne diše.

Na močvirnem svetu sadi pred vsem črno jelšo, katera v mokri zemlji jako dobro vspeva. Na višjih bolj trdih mestih pa poskusiš tudi lahko s črnim jagnjetom. Ako se pa sadi vrba, katere šibice rabimo za pletenje košar, naj se poprej skopljejo jarki in tako naredo ozke gredice.

Mleko. Prostori, v katerih je mleko, je dobro, če se večkrat prevetrujejo. Mleko se potem tako hitro ne skisa in ne dobi kacega zopernega okusa.

Ječmen je tudi dobra krma za konje, kakor so pokazale skušnje v nekaterih krajih na Češkem. Ječmen je navadno nekoliko tečnejši od ovsa. Posebno dobro je, če se daje nekaj ovsa nekaj pa ječmena. Za konje, kateri pa težko prebavljajo, pa ni ječmen, ker je nekoliko težje prebavljiv, kakor oves.

Poučni in zabavni del.

Balkanska mesta.

Trnovo.

(Dalje.)

Trnovo je že tako rekoč mej balkanskimi predgorami. Na severni strani Jantre je izdolben nekak anfi-teater, pol milje v premeru. Obdajajo ga gore, ki se vzdigujejo kakor stopnice. Iz tega kraja peljeta le dve večji cesti ob reki. Prva pelje proti Donavi, druga pa drži v Gabrovo. V tej kotlovinu se vije reka in kraj, kjer stoji sedanje mesto je nekak polotok mej temi ovinki. Na jednom konci tega otoka je hrib Carovec. Na severozapadno od tega hriba je skalna planjava, na kateri je stal utrjen grad Trapezica (Trepovec). To planjavo od treh stranij obdaja reka Jantra. Na južni strani mesta je z gozdom obrasteno brdo Sveta Gora, katero ime je imel ta kraj že v srednjem veku. Na jugozapadni strani mesta je majhna ravnina Marnopolje z vasjo enakim imenom. Od mesta proti tej vasi je več lepih novih hiš. Marnopolje obdajajo lepi vinogradi.

Mesto veže s hribom Carovcem naravni skalnat vijadukt, kaci 160 metrov dolg in 20 metrov visok in na najožjem mestu 4 metre širok. Ta pot nima nobenih držajev. Ž nje je lep pogled na mesto in na reko ob obeh straneh. Na jednom mestu je ta skalnati vijadukt globoko predrt in čez predor narejen zidan most. Jeli ta predor naraven ali je iz kakega uzroka umetno napravljen, se ne more vedeti. Z omenjenega mostu je lep razgled na Trapezico in pa na Sveto goro. Jednaki predor opaziš tudi na gradu Provadija, kateri je nasproti Carovcu. Obok tega gradu nad vhodom so Turki zamenili s hrastovimi poprečnimi bruni, na katerih sloni vsa teža zidu. Ta grad ali utrdba je 400 metrov dolg in ima 2 kilometra v obsegu. V sredi razvalin je sedaj lepa tratina.

Na zapadni strani Carovca je do 1877. leta, bilo do 100 turških hišic, ki so sedaj vse podrt. Jedino poslopje, ki se je še ohranilo je Hisar-džamija, ki je sedaj vojaško skladišče. Na strmem robu se še vidi nepravilni šestokot z zidovi in petimi vrati. Vse delo je pa bilo jako surovo, kolikor se more soditi po sedanjih ostankih.

Trapezica na desnem bregu je proti jugu malo nagnjena ravnina, ki ima kakih tri sto metrov v premeru. Povsod okrog se vidijo še zidovi stare utrdbe.

Že iz povedanega je razvidno, da je mesto Trnovo z bližnjo okolico jako romantično in slikovito, kakoršnih se dobi le malo na svetu. V okolici so majhni gozdiči,

stavljen bode petrolej, potem razne stvari, ki so kako v zvezi s pridobivanjem ali prometom petroleja, potem orodja za razsvetljavo in kurjavo s petrolejem, in pa petrolejski motori.

Žaga je jako staro orodje. Stari Grki so pravili, da jo je izumil Dedal. Plinij tudi v svojih spisih pripoveduje o žagi kot orodji jako razširjenem v sedanji Belgiji.

Kmetijstvo.

Napake mleka.

(Konec.)

Večkrat krave nakrat zgube mleko. Povod temu so razne notranje bolezni, vročica, slabo prebavljenje, premočno puščanje, prehlad, driska, razne bolečine in pa preveliki napor. Če krava zgubi mleko vsled kake bolezni, je najprej potrebno gledati, da se bolezen ozdravi. V drugih slučajih se pa priporoča žvepleni cvet, janež, brinovice in rman.

Vodeno mleko nahajamo jako pogosto. Če prihaja od tod, da krave dobivajo slabo, vodeno, netečno, na dežji izprano krmo, se ta napaka odpravi, če se kravam krma premeni. V drugih slučajih pa ni nobenega pomočka.

Krvavemu mleku so pa krive razne bolezni, kakor vnetja, otekline, gnojenja ali poškodbe na vimenu. Tudi piča je včasih vzrok krvavemu mleku. Tako dobe krave krvavo mleko, če se najedo smrekovih igel. Kri se v takem mleku vleče v nitih. Ta prikazen pa zgine takoj, ko se odpravijo vzroki njeni.

Mnogokrat je pa mleko slano. Ta napaka mleka prihaja od raznih bolezni. V krajih, kjer imajo nezdrave, nizke hleve, ali preprih skozi vrata vleče naravnost na krave, se rada kravam vnamejo vimena in to včasih jako nevarno. To provzročuje večkrat slano mleko. Tako mleko ni za sirarije, ker spridi še drugo mleko, če se mu ga dodane tudi le majhnih množinah. Ta napaka se pa da redkokdaj odpraviti. Malokdaj pa ima krava slano mleko na vseh sescih, temveč na navadno le na enem ali dveh. Dalje naj se pazi, je li vse mleko slano. Navadno je le v prvih potegljajih namolzeno mleko slano, drugo pa ne. Slano mleko ni za jed, pa tudi drugače se ne da porabiti.

Mnoge mlečne napake pa do dandanes niso še dovolj preiskane, na druge se pa sploh zadosti ne gleda. Jako velike škode imajo vsled tega naše sirarije. Tolikokrat niti ne pomislimo, da je slabemu blagu krivo slabo mleko in iščemo napake drugod. Umni mlekar bode pa vedno gledal, kako mleko pride iz hleva.

Poučni in zabavni del.

Balkanska mesta.

Trnovo.

(Konec.)

Ker je bilo Trnovo dolgo časa glavno mesto bolgarske države, je naravno, da se v njem najde več starin.

V starem kristijanskem delu mesta je več srednjeveških cerkva, mej drugim stara bolgarska cerkev sv. Demetrija, v kateri so bili po navadi kronani staro-bolgarski carji. Cerkev ima več starih slikarij z staroslovanskimi in grškimi napisi. Tem podobam so izkopane oči, kar so seveda naredili Turki. Ta cerkev je bila nekdanj jako lepa, ali je za turške vlade popolnoma propadla.

Na desnem bregu pod Carovcem je sedež metropolitov, leseno poslopje, z metropolitansko cerkvijo sv. Petra in Pavla. Ta cerkev je jako ozko zidana, temna, in ima mnogo starinskih stebrov z grškimi napisi iz poslednjih dve sto let. Malo dalje je pa v nekem vrtu leta 1230. sezidano cerkev 40 mučnikov. Za turških časov je ta cerkev bila mošeja z derviškim samostanom in je bila še le po osvobojenji Bolgarije zopet posvečena. Ta cerkev je ozka in dolga. Obok so že davno Turki zamenili z lesenim stropom. V lopi je 17 vrst dolg pa le slabo ohranjen nagrobni napis neke ženske iz rodbine carja Ivana Aleksandra. Ta napis nam kaže, da stari Bolgari pri grobnih napisih niso bili baš skopi z besedami. Notri v cerkvi vidijo se še podobe narejene na sveži namet s slovanskimi napisi, predstavljajoče poslednjo večerjo Gospodovo, sanje Jakobove, preroka Elije pot v nebesa i. t. d. Od šestih stebrov ima jeden grški napis paganskega bolgarskega hana Mortagona iz 825. leta, drugi pa lep slovanski napis carja Azena II. Pričakovati je pa, da se v kristijanskem delu mesta izkopljejo še mnoge starine, le žal, da se sedaj vsled političnih zmešnjav še vse premalo misli na zgodovinska preiskavanja.

Tudi v nekdanjem turškem delu mesta so še ostanki nekaterih starih zgradb, ki so pa vse že jako propale. V tem delu mesta stanujejo pa sedaj tudi največ kristijanji, ki so se priselili iz sosednih vasij.

V bližnji okolici sta samostana Sveta Trojica in Preobraženje. V prvem teh dveh samostanov je v 14. stoletji patrijarh Evtimij popravljaj staroslovanski prevod svetega pisma. V nekej vzdanej pušici so se našla pisma, iz katerih se razvidi, da so valahijski knezi podpirali z letnimi doneski ta samostan kakor tudi več drugih.

Kdaj in kdo je Trnovo ustanovil, se ne ve. Rimski cesar Trajan je zmagavši Dake na severozapadu tri ure od Trnovega ustanovil mesto Nikopol, katerega razvaline se vidijo še sedaj blizu vasi Nikjup. Mionnet pozna 381 raznih denarjev tega mesta iz za Trajana do Gordiana. V zgodovini se to mesto poslednji pot omenja leta 600 p. Kr. Kdaj je bilo razdejano in kako, se ne ve. Ravno tako tudi ni nič znano, kako da se je pozneje ime tega mesta preneslo na neko mestece ob Dunavu. Razvaline tega mesta so že dolgo kamnolom. V Trnovem so mnoge hiše sezidane s kamenjem, pripeljanim iz razvalin tega starodavnega mesta. Da, posamični kamni so se zavlekli celo v Eleno in Sevljevo.

Ljudska pravljica pripoveduje, da so carji bivali najprej v Nikjupu, od koder so se preselili v Trnovo. Iz zanesljivih virov se o Trnovem do 1186. leta prav nič ne ve. Vstaja Azena II. in Peter sta jo naredila za prvo-